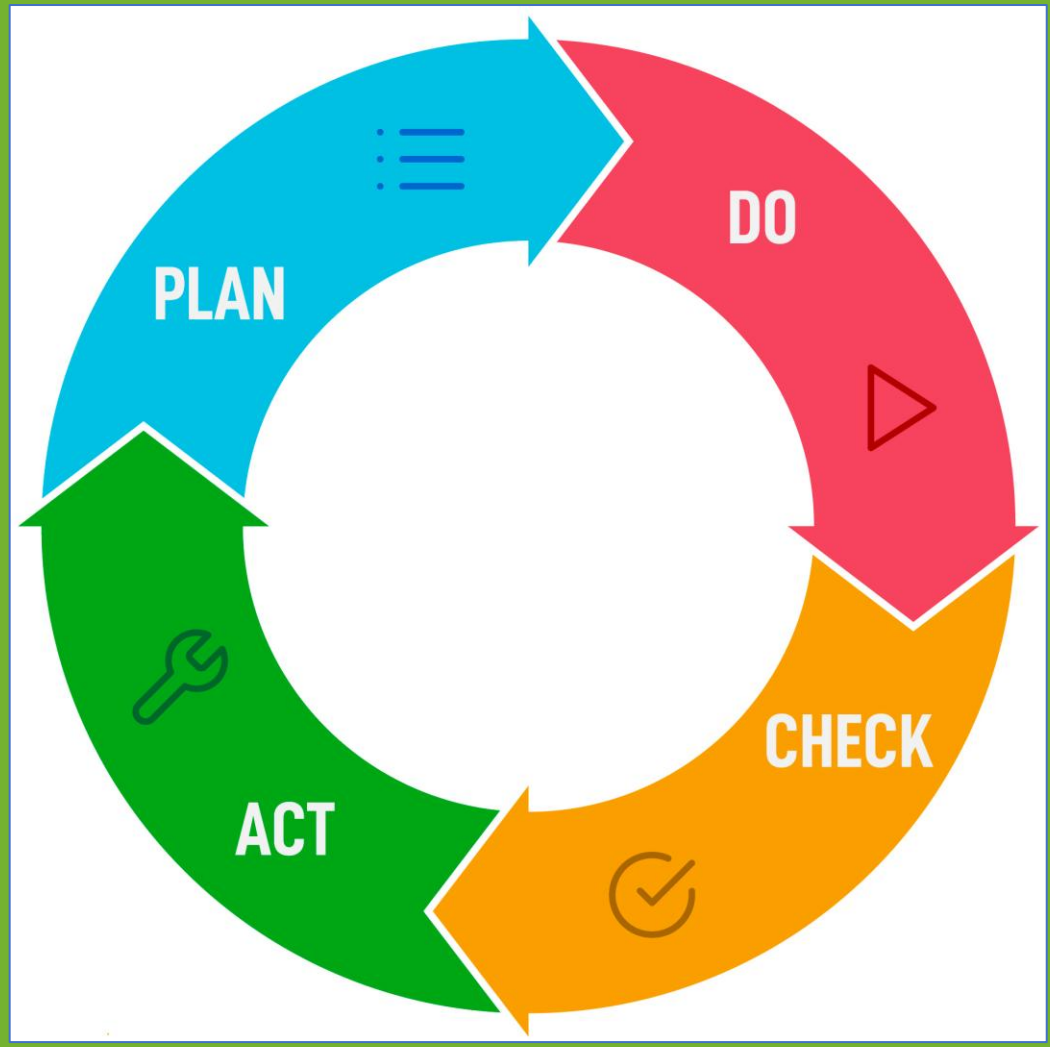
gemeente Rheden

P&C cyclus en kennismaking

Agenda

1. Toelichting op **Planning & Controle cyclus** en samenhang documenten door Wilco Aarns;
2. Uitleg van **rechtmatigheidsverantwoording** door Roel Kuipers;
3. Toelichting van de **rol van de accountant** en de jaarrekeningcontrole door Marc Bekker;
4. De **rol van de provincie** in de P&C cyclus door Peter Bouwmeester.

Kennismaken

Roel Kuipers
Mngr. team concerncontrol
& concerncontroller

Marc Bekker
Externe accountant
Baker Tilly

Wilco Aarns
Financieel controller
(sr. financiën)

Peter Bouwmeester
Adviseur gemeentefinanciën
Provincie GLD

Informatiebijeenkomst 2-6-2026: P&C cyclus

gemeente Rheden

Toelichting Planning & Control cyclus gemeente Rheden

Een terugkerend proces om beleid te plannen, de uitvoering te sturen en financieel te controleren. Het doel is grip houden op doelen en budgetten.

- P&C cyclus: op- en vaststellen van doelstellingen en het monitoren van de realisatie.
- P&C cyclus: belangrijk aspect in aansturing van de organisatie.

gemeente Rheden

Toelichting Planning & Control cyclus gemeente Rheden

Van belang zijnde regelgeving:

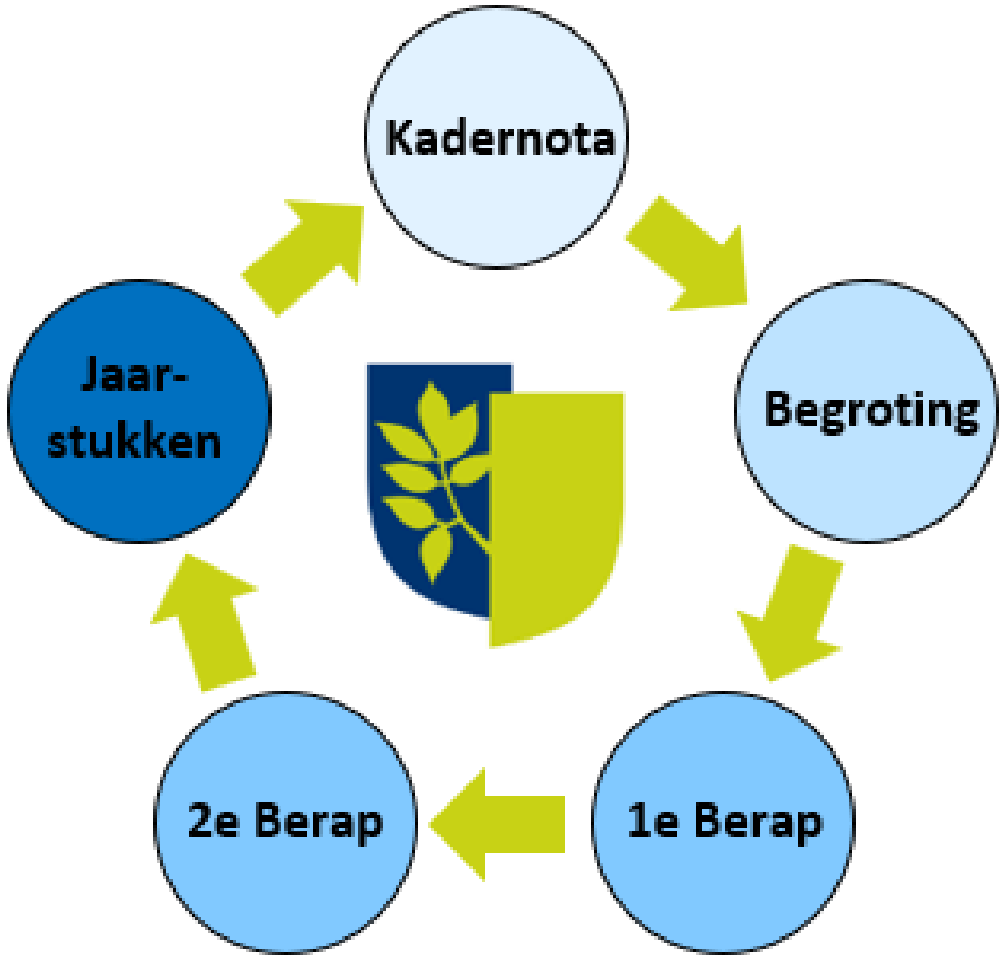
- Gemeentewet (Gw)
- Financiële verhoudingswet (Fvw)
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
- Financiële verordening gemeente Rheden 2024

Wat is verplicht en waar gemeente zelf over?

Informatiebijeenkomst 2-6-2026: P&C cyclus

gemeente Rheden

Toelichting Planning & Control cyclus gemeente Rheden

Begrotingsjaar	Kalenderjaar 2025	Kalenderjaar 2026	Kalenderjaar 2027
2025	1 2	J	
2026	K B	1 2	J
2027		K B	1 2
2028			K B

K = Kadernota
1 = 1e Berap
B = Begroting
2 = 2e Berap
J = Jaarstukken

Informatiebijeenkomst 2-6-2026: P&C cyclus

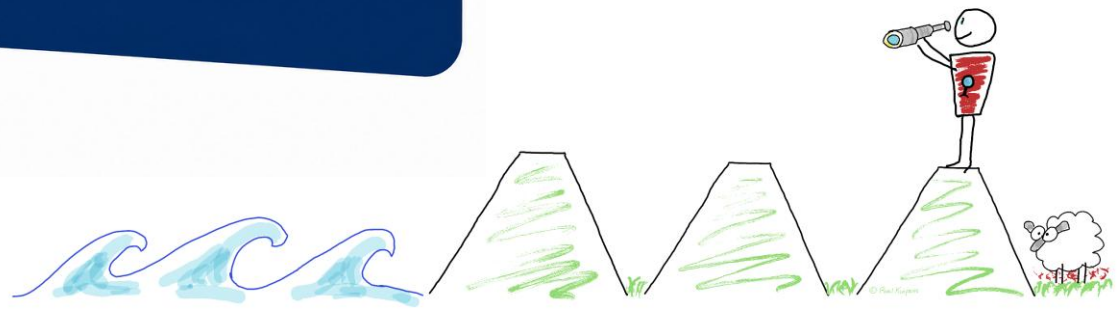
gemeente Rheden

Toelichting Planning & Control cyclus gemeente Rheden

P&C document	*Periode*	*B&W*	*Raad (besluitvorming)*
Jaarstukken 2025	jan-juni	7-apr en 23/30-juni	7-jul
1e Berap 2026	april-juni	19-mei	30-jun
Perspectiefbrief 2027	april-juli	21-mei	7-jul
2e Berap 2026	sep-nov	13-okt	24-nov
Begroting 2027	juni-nov	26-sep	7-nov

Informatiebijeenkomst 2-6-2026: Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording: Aanleiding

Verandering BBV: Rechtmatigheidsverantwoording vanaf 2023 door college

2025 wordt derde jaar waarin het college verantwoording aflegt

Vergroten horizontale verantwoording

Betere dialoog tussen college en raad

Uitleg over onze werkwijze

Conclusie college over rechtmatigheid

- Rapport rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording: Wat hebben we afgesproken?

Accountantscontrole

	2023	2024	2025 e.v.
Goedkeuringstolerantie	1% (fouten) of 3% (onzekerheden)	1% (fouten) of 3% (onzekerheden)	2% voor fouten én onzekerheden
Rapporteringstolerantie	€50.000	€60.000	€75.000

Rechtmatigheids-verantwoording

Verantwoordingsgrens	3% (€5,2mln)	2% (€3,6mln)	1% (ca. 1,8mln)
Rapportagegrens	€50.000	€60.000	€75.000

Rolverdeling: Het college neemt de rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening Accountant toetst of de rechtmatigheidsverantwoording een getrouwe weergave geeft. Raad stelt kaders en heeft controlerende rol.

Rechtmatigheidsverantwoording: Rechtmatigheidscriteria en rolverdeling

Afgedekt door getrouw beeld van de accountantsverklaring

- Calculatiecriterium
- Valuteringscriterium
- Adresseringscriterium
- Volledigheidscriterium
- Aanvaardbaarheidscriterium
- Leveringscriterium

Afgedekt door verantwoording college

1. Voorwaardencriterium
2. Begrotingscriterium
3. Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Rechtmatigheidsverantwoording: Scope verantwoording college

Voorwaardencriterium

- Voldoen financiële beheershandelingen binnen de gemeente aan de voorwaarden zoals die gesteld zijn in de wet- en regelgeving
- Norm: normenkader door de raad vastgesteld

Begrotingscriterium

- Analyse werkelijk versus begroot in relatie tot de spelregels (o.a. financiële verordening)
- Norm: Overschrijdingen en onderschrijdingen beoordelen op het niveau waarop de begroting is vastgesteld door de raad

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

- Toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens verstrekt door derden bij het gebruik van overheidsregelingen (= misbruik)
- Toetsing of derden bij het gebruik van overheidsregelingen geen (recht)handelingen hebben verricht die in strijd zijn met het doel of de strekking van de regeling (=oneigenlijk gebruik)
- Norm: M&O beleid is geïntegreerd binnen de processen.

Rechtmatigheidsverantwoording: en nu de praktijk

Uitkomsten Rechtmatigheidsverantwoording (bedragen x€1000)	Bruto	Bruto	Netto	Netto
A. Begrotingscriterium				
1 Overschrijding exploitatiebudgetten taakvelden				
Overschrijding				
Onder				
4				
Subtotaal				
B. Voorwaardencriteria				
1 Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed				**€ 1.091**
2 Overige uitkomsten Verbijzonderde Interne Controles		**€ 10**		**€ 10**
C. Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium		**€ 0**		**€ 0**
D. Totaal rechtmatigheidsfouten		**€ 3.235**		**€ 2.053**
Uitgedrukt in percentage t.o.v. lasten incl. reservemutaties				1,15%

Bruto onrechtmatigheid: € 3.235 duizend
Netto rechtmatigheidsfout: € 2.053 duizend (1,15%)
Verantwoordingsgrens : € 3.565 duizend (2%)
Conclusie: de gemeente heeft in 2024 financieel rechtmatig gehandeld

Kennismaking gemeenteraad 2026

Gemeente Rheden
2 juni 2026

Inhoud

1. Kennismaken
2. Onze opdracht, de spelregels en onze aanpak
3. Jaarrekeningcontrole
4. Rapportages

1. Kennismaken

1. Kennismaken - team

Marc Bekker
Externe accountant

- **37 jaar ervaring**
- **1-11-2026 10 jaar bij Baker Tilly**
- **Externe accountant audit vestiging Zwolle**
- **Verantwoordelijk voor de kwaliteit van de uitvoering van de opdracht**

Lisanne van Goor
Manager

- **18 jaar ervaring**
- **05-01-2026 11 jaar bij Baker Tilly**
- **Manager audit vestiging Zwolle**
- **Managen van de kwaliteit en de uitvoering van de opdracht**

1. Kennismaken – Baker Tilly

Binnen Baker Tilly hebben we een **branchegroep overheid**

Binnen de branchegroep worden ervaringen uitgewisseld en cursussen verzorgd

Minimaal **2x** per jaar volgen de professionals een interne opleiding

Ruim **100** professionals werkzaam voor branchegroep overheid

Directe link met specialisaties, onder andere **BTW, VPB, Subsidie audits** en **Sociaal domein**

Baker Tilly heeft ruim **170** klanten in de overheid

Marktleider

Marktaandeel circa 20% publieke sector

Directe lijnen met commissie **BBV** en **VNG**

Baker Tilly neemt o.a. deel aan **SiSa-overleg** en **NBA Werkgroep Decentrale Overheden**

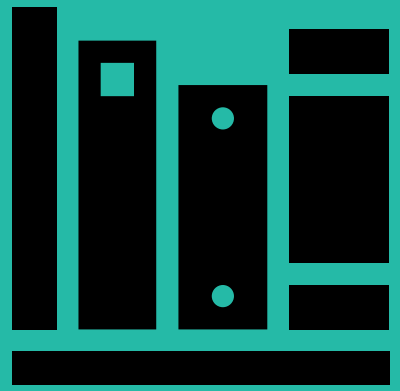
2. Onze opdracht, de spelregels en onze aanpak

Onze opdracht

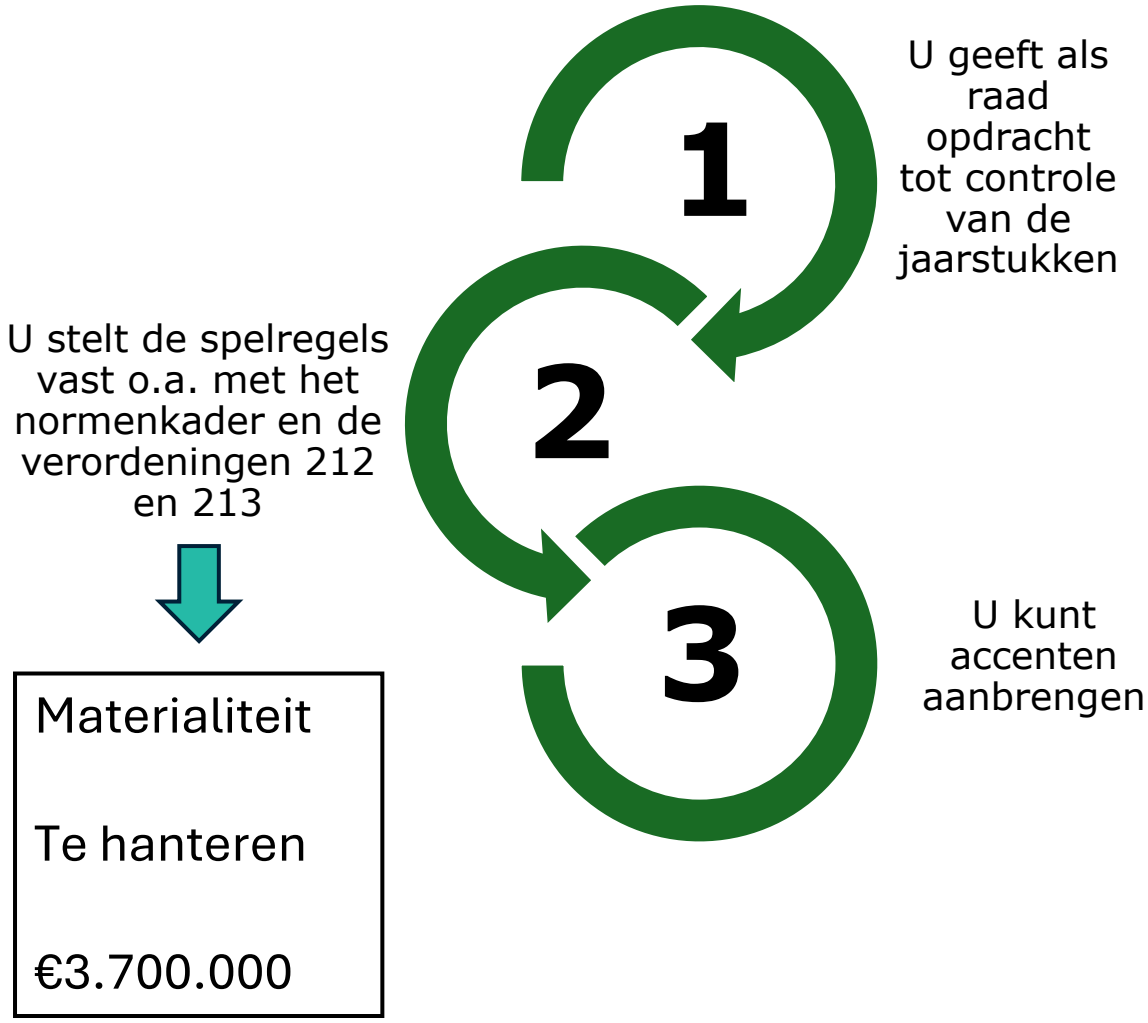
Doel	Verstrekken oordeel bij de jaarrekening in de vorm van een controleverklaring inzake getrouwheid
Wij verklaren	Getrouw beeld: de jaarrekening geeft een betrouwbare, volledige en eerlijke weergave van de financiële werkelijkheid — zonder materiële fouten.
Waarom?	❑ Verplicht voor gemeente o.b.v. Gemeentewet ❑ Verlenen van zekerheid voor gebruikers JR, waaronder u als Gemeenteraad

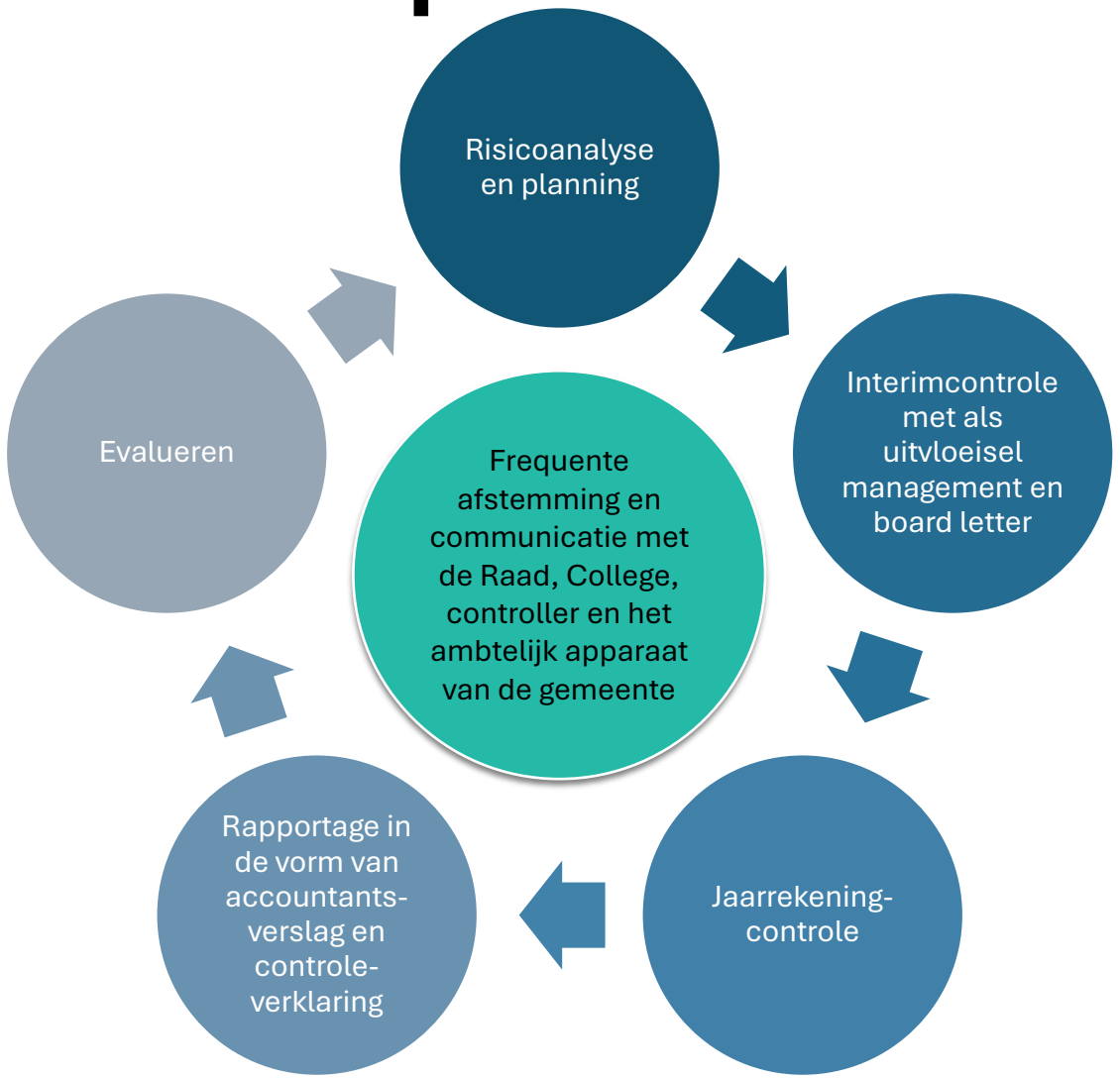
De Spelregels

GEMEENTE	• Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten, • Besluit Begroting en Verantwoording voor de getrouwheid en • in- en externe regelgeving
ACCOUNTANT	• Verordening Gedragscode (VGC): ethiek • Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (in het kort NV COS): hoe voer je het werk uit?

Onze controleaanpak

Onze controleaanpak

3. Jaarrekeningcontrole

De jaarstukken

Artikel 24

1. De jaarstukken bestaan ten minste uit:
   a. het jaarverslag;
   b. de jaarrekening.
2. Het jaarverslag bestaat ten minste uit:
   a. de programmaverantwoording;
   b. de paragrafen.
3. De jaarrekening bestaat uit:
   a. het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting;
   b. de balans en de toelichting;
   c. de rechtmatigheidsverantwoording;
   d. de overige gegevens, waaronder de accountantsverklaring;
   e. de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen;
   f. een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

Jaarrekening: Overzicht van baten en lasten

Van de accountant mag u verwachten:

Dat hij controleert

- Of het overzicht van baten en lasten in overeenstemming met het BBV is (toerekeningsprincipe);
- Of de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling voldoen aan BBV en goed zijn toegepast;
- Of het overzicht van baten en lasten overeenstemt met de werkelijkheid (getrouwheidsoordeel).

- In de toelichting zit het Overzicht Wet Normering Topinkomens (ook wel WNT):
  - Topfunctionarissen
  - Accountant heeft specifiek controleprotocol

Jaarrekening: Balans en toelichting

Van de accountant mag u verwachten:

Dat hij controleert:

- Of de balans en toelichting in overeenstemming met het BBV zijn;
- Of grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en goed zijn toegepast;
- Of de balans overeenstemt met de werkelijkheid (getrouwheidsoordeel);
- Of schattingsposten adequaat zijn bepaald (voorraden, voorzieningen);
- Of mutaties reserves in lijn zijn met raadsbesluiten.

Jaarrekening: Overige onderdelen

Van de accountant mag u verwachten:

Dat hij de volgende onderdelen van de jaarrekening controleert

➢ **Rechtmatigheidsverantwoording:**

- Bevat een overzicht van de rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden in het kader van de financiële rechtmatigheid
- Door college opgesteld op basis van de spelregels uit de financiële verordening

➢ **SISA:**

- Verantwoording specifieke rijksuitkeringen
- Accountant heeft specifiek controleprotocol

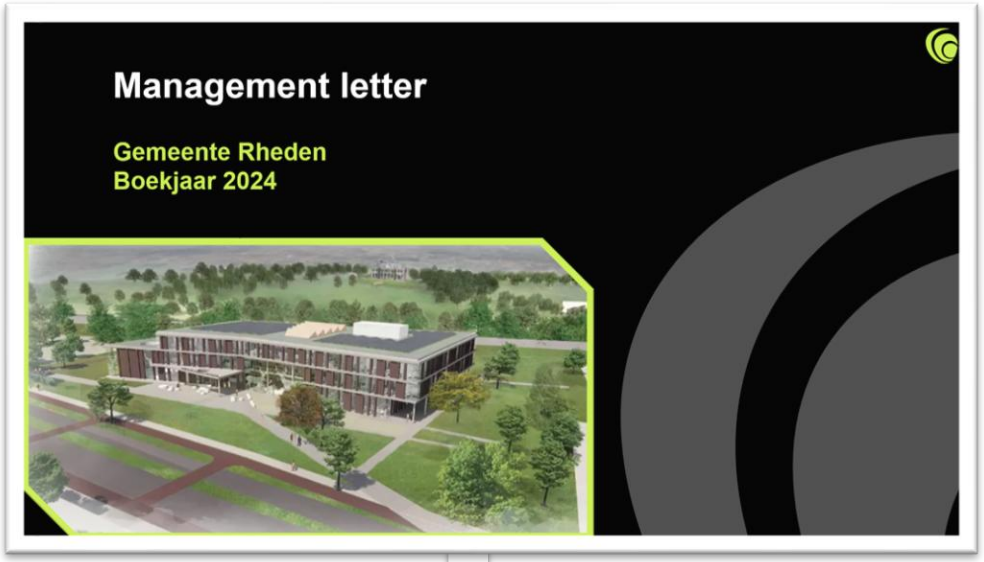
➢ **Overzicht taakvelden:**

- De rekening van baten en lasten gepresenteerd op een door BBV voorgeschreven wijze

4. Rapportages

Onze rapportages

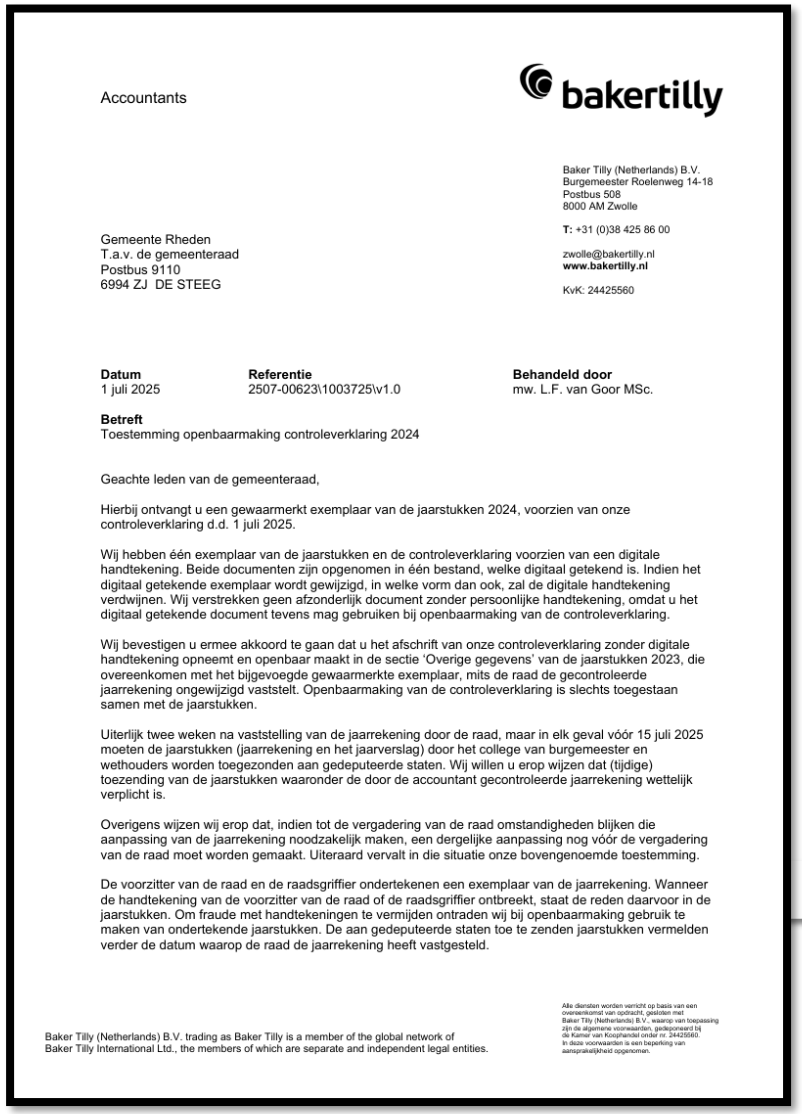

- Uitgebracht aan het college
- Bevat adviezen interne beheersing en actuele verslaggevingszaken

- Uitgebracht aan de raad
- Wordt besproken in de auditcommissie
- Bevat adviezen interne beheersing en actuele verslaggevingszaken

Onze rapportages

Accountants

bakertilly

Baker Tilly (Netherlands) B.V.
Burgemeester Roelenweg 14-18
Postbus 508
8000 AM Zwolle

T: +31 (0)38 425 86 00

zwolle@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

Gemeente Rheden
T.a.v. de gemeenteraad
Postbus 9110
6994 ZJ DE STEEG

Datum	**Referentie**	**Behandeld door**
1 juli 2025	2507-00623\1003725\v1.0	mw. L.F. van Goor MSc.

Betreft
Toestemming openbaarmaking controleverklaring 2024

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u een gewaarmerkt exemplaar van de jaarstukken 2024, voorzien van onze controleverklaring d.d. 1 juli 2025.

Wij hebben één exemplaar van de jaarstukken en de controleverklaring voorzien van een digitale handtekening. Beide documenten zijn opgenomen in één bestand, welke digitaal getekend is. Indien het digitaal getekende exemplaar wordt gewijzigd, in welke vorm dan ook, zal de digitale handtekening verdwijnen. Wij verstrekken geen afzonderlijk document zonder persoonlijke handtekening, omdat u het digitaal getekende document tevens mag gebruiken bij openbaarmaking van de controleverklaring.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat u het afschrift van onze controleverklaring zonder digitale handtekening opneemt en openbaar maakt in de sectie 'Overige gegevens' van de jaarstukken 2023, die overeenkomen met het bijgevoegde gewaarmerkte exemplaar, mits de raad de gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan samen met de jaarstukken.

Uiterlijk twee weken na vaststelling van de jaarrekening door de raad, maar in elk geval vóór 15 juli 2025 moeten de jaarstukken (jaarrekening en het jaarverslag) door het college van burgemeester en wethouders worden toegezonden aan gedeputeerde staten. Wij willen u erop wijzen dat (tijdige) toezending van de jaarstukken waaronder de door de accountant gecontroleerde jaarrekening wettelijk verplicht is.

Overigens wijzen wij erop dat, indien tot de vergadering van de raad omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog vóór de vergadering van de raad moet worden gemaakt. Uiteraard vervalt in die situatie onze bovengenoemde toestemming.

De voorzitter van de raad en de raadsgriffier ondertekenen een exemplaar van de jaarrekening. Wanneer de handtekening van de voorzitter van de raad of de raadsggriffier ontbreekt, staat de reden daarvoor in de jaarstukken. Om fraude met handtekeningen te vermijden ontraden wij bij openbaarmaking gebruik te maken van ondertekende jaarstukken. De aan gedeputeerde staten toe te zenden jaarstukken vermelden verder de datum waarop de raad de jaarrekening heeft vastgesteld.

Baker Tilly (Netherlands) B.V. trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly (Netherlands) B.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

- Uitgebracht aan de raad
- Wordt besproken in de auditcommissie
- Bevat toelichting op uitgevoerde werkzaamheden en oordeel bij de jaarrekening

Tot slot

Dinsdag 2 juni 2026

16:00 – 17:00

Webinar

Financieel toezicht 2026 gemeente Rheden

Presentatie financiële commissie

2 juni 2026

www.geldersefinancien.nl

provincie Gelderland

Even voorstellen ….

Peter Bouwmeester

Adviseur gemeentefinanciën

provincie Gelderland

Financieel toezicht

Wij houden toezicht op gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen.

DOEL

Het bevorderen van een duurzaam gezonde financiële huishouding.
Specifiek voor gemeenten: Artikel 12 Financiële-verhoudingswet voorkomen en kwaliteit van openbaar bestuur te waarborgen.

Wettelijke grondslag

Art 203 Gemeentewet
Art 35 lid 6 Wet gemeenschappelijke regelingen

Uitvoering is bevoegdheid van Gedeputeerde Staten

Beperkte mate van beleidsvrijheid

provincie Gelderland

Financieel toezicht
Wettelijk kader

- Gemeentewet artikel 189, lid 2
  - Verplichting raad om te zorgen voor een structureel en reëel sluitende (meerjaren)begroting.

- Gemeentewet artikel 203, lid 1
  - Als (meerjaren)begroting naar oordeel van GS niet structureel en reëel sluit, moeten GS preventief toezicht instellen.
- Gemeentewet artikel 203, lid 2
  - GS kunnen preventief toezicht instellen als:
    - Vastgestelde begroting niet is ingezonden vóór 15 november.
    - Vastgestelde jaarrekening niet is ingezonden vóór 15 juli.

- Beleidskader Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader ("GTK 2020 gemeenten")
  - Uitwerking wettelijke bepalingen

Financieel toezicht

Structureel en reëel sluitende (meerjaren)begroting

- Structureel vs. incidenteel

  Enkele voorbeelden:

Structureel	Incidenteel
Algemene uitkering	Oekraïnegelden
Gemeentelijke belastingen	Aankoop of verkoop grond of vastgoed
Onderhoud openbare ruimte	Achterstallig onderhoud
Personeelslasten	Tijdelijke projecten of pilots

- Realistisch begroten
  - Zijn de uitgangspunten reëel?
  - Zijn alle posten goed ingeschat en onderbouwd met concrete plannen?
    - Met name bezuinigingen/taakstellingen

Financieel toezicht
Vormen van toezicht

Repressief toezicht (art.203 gemeentewet)

- Lichte/terughoudende vorm van toezicht
- Regulier
- Stukken ter kennisname insturen

Preventief toezicht (art.203 gemeentewet)

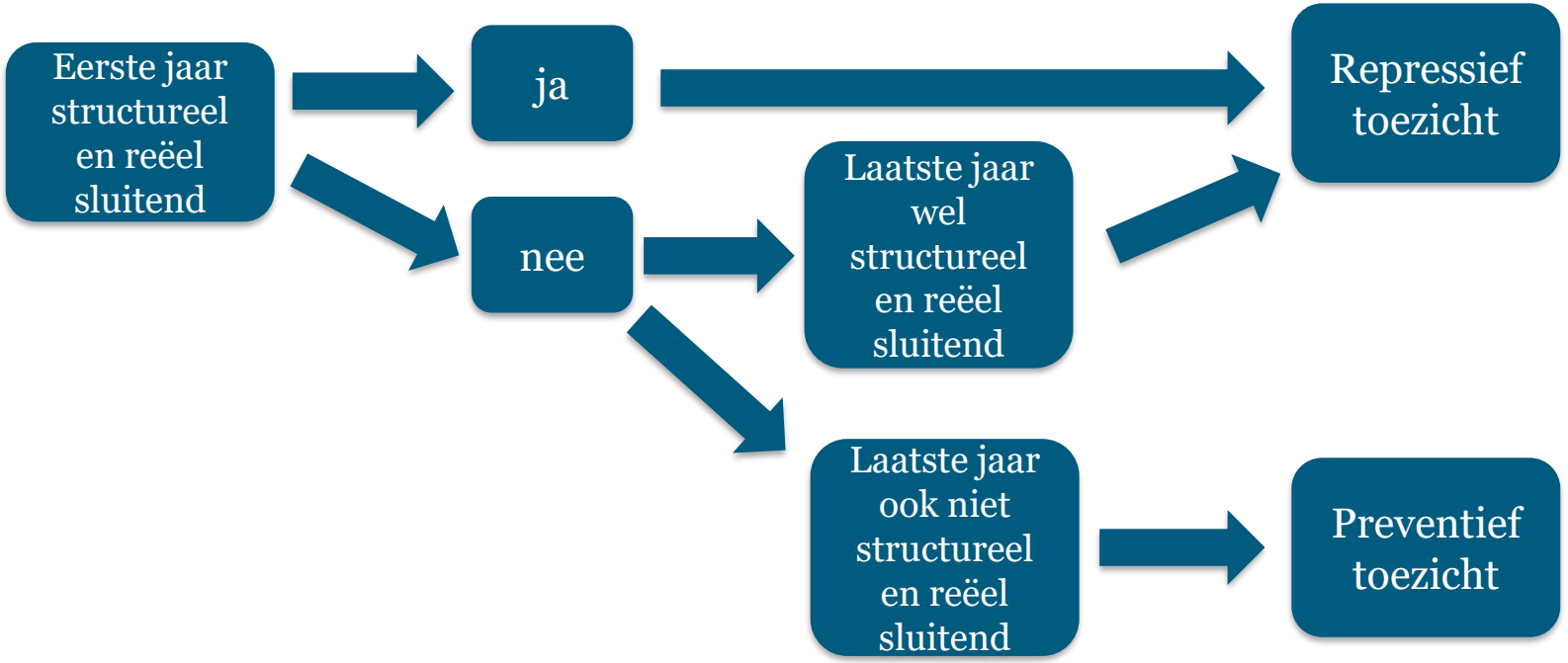
- Zware vorm van toezicht (begroting en mjr niet structureel/reëel in evenwicht)
- Bijzonder (mededeling van GS voor aanvang begrotingsjaar)
- Vooraf goedkeuring GS nodig voor begroting en wijzigingen
- Opstellen herstelplan

Wet algemene regels herindeling: Arhi-toezicht

- Vergelijkbaar met preventief toezicht
- Behartiging belangen nieuwe gemeente

Financieel toezicht

Stroomschema toezichtvorm

Financieel toezicht

Preventief toezicht

Cijfermatig voorbeeld

Gemeente	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
lasten	-41.000	-41.000	-40.000	-41.000
baten	40.900	38.000	39.000	40.000
toevoeging reserves	-800	-800	-800	-800
onttrekking reserves	950	700	700	800
saldo	**50**	**-3.100**	**-1.100**	**-1.000**
incidentele lasten	300	500	500	500
incidentele baten	-100	-100	-250	-250
vastgesteld structureel saldo gemeente	**250**	**-2.700**	**-850**	**-750**
correctie incidentele baten	-300	-200	-200	-200
niet voldoende onderbouwde taakstelling	-500	-500	-500	-500
uitkomst volgens provincie	**-550**	**-3.400**	**-1.550**	**-1.450**

Financieel toezicht

Artikel 12 Financiële Verhoudingswet

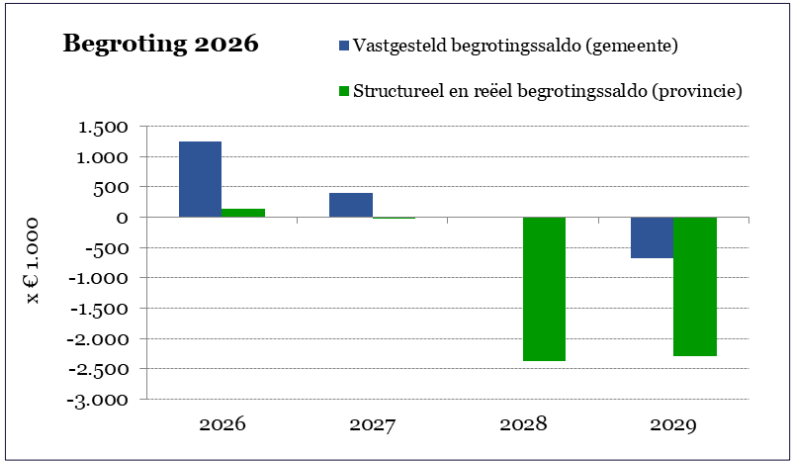
Art. 12 Fvw

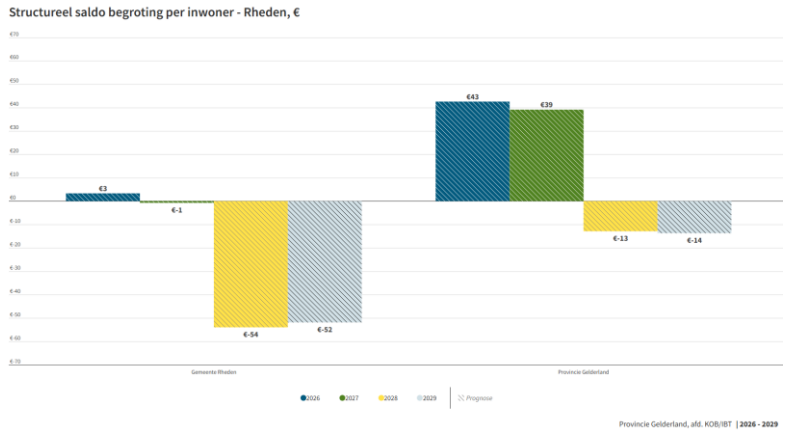
- Altijd in combinatie met preventief toezicht
- Ministerie BZK doet onderzoek
- Geen gedeelde bevoegdheid. Primaat ligt bij BZK.
  - Eerste en laatste jaar niet structureel en reëel sluitend,
  - Sprake van aanmerkelijke tekorten,
  - De reserves zijn (bijna) op,
  - de OZB is al erg hoog,
  - en er zijn geen bezuinigingsmogelijkheden meer.

  - Geen beleidsvrijheid meer voor de Raad
  - Alle andere gemeenten van Nederland vullen de tekorten aan.

Financiële situatie Rheden

Structureel en reëel begrotingssaldo en structurele exploitatieruimte

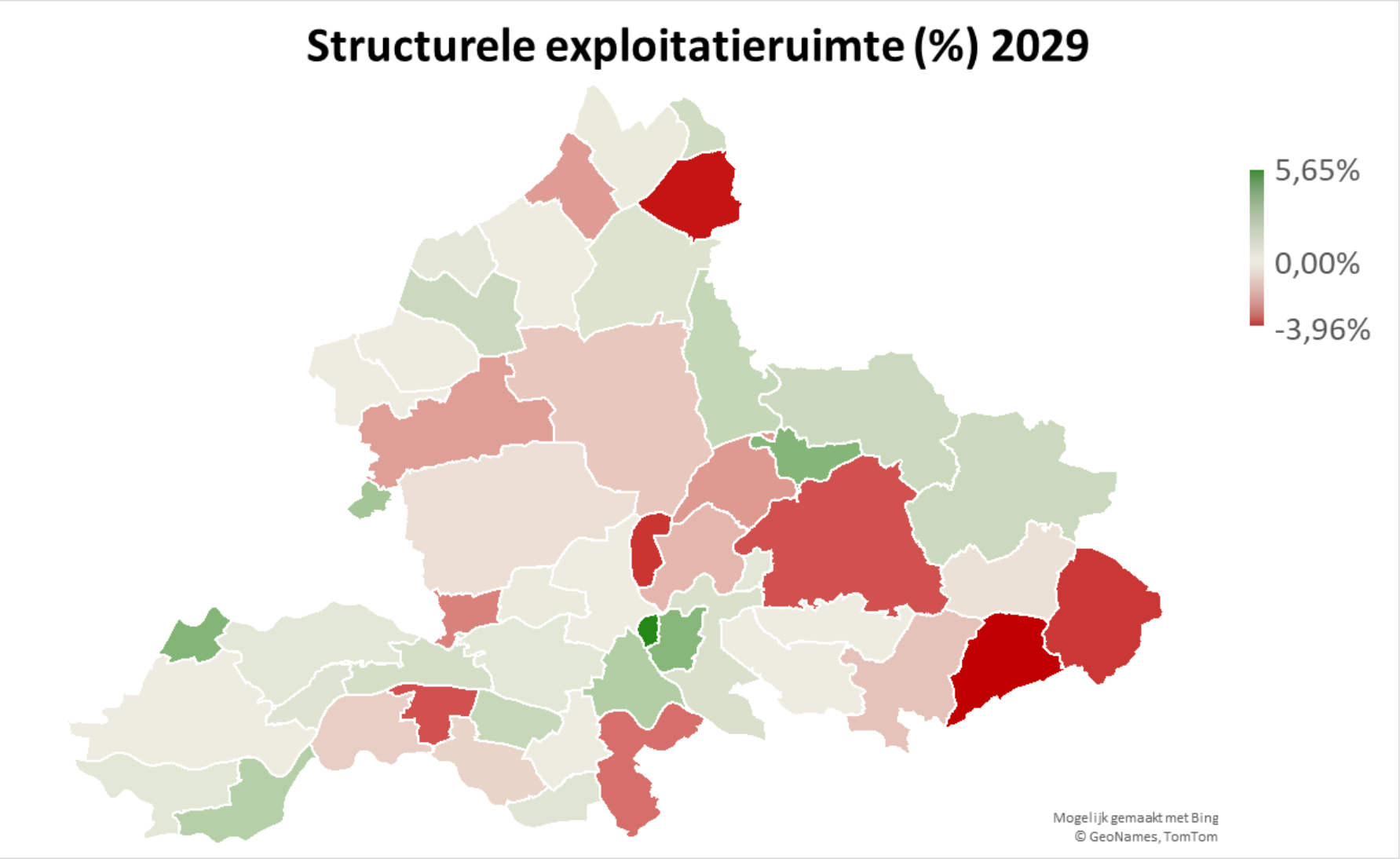
Aandachtspunten

Structureel evenwicht en gebruik septembercirculaire

- U heeft bij de vaststelling van het begrotingsbesluit gebruik gemaakt van de septembercirculaire middels een begrotingswijziging en daarmee is het begrotingsjaar 2026 nipt structureel en reëel sluitend. U heeft voor uw begroting gekozen om gebruik te maken van de ramingen uit de septembercirculaire, terwijl u vorig jaar de meicirculaire heeft gehanteerd. Hiermee breekt u met de bestendige lijn voor uw ramingen die de BBV en het GTK voorschrijven. Gezien de toename van het gemeentefonds voor de jaren 2026, 2027 en 2028 bij de septembercirculaire 2025 is deze keuze te begrijpen. Door in uw begrotingsbeleid te wisselen van de basis van uw ramingen en te kiezen voor de meest gunstige circulaire, bent u wel minder in staat om tegenvallers gedurende het komende jaar op te vangen in vergelijking met andere gemeenten die hun begroting op basis van de meicirculaire hebben opgesteld. Wij adviseren u hier bedachtzaam op te zijn en dat u gedurende het jaar scherp zicht houdt op uw financiële positie en eventueel tijdig bijstuurt.

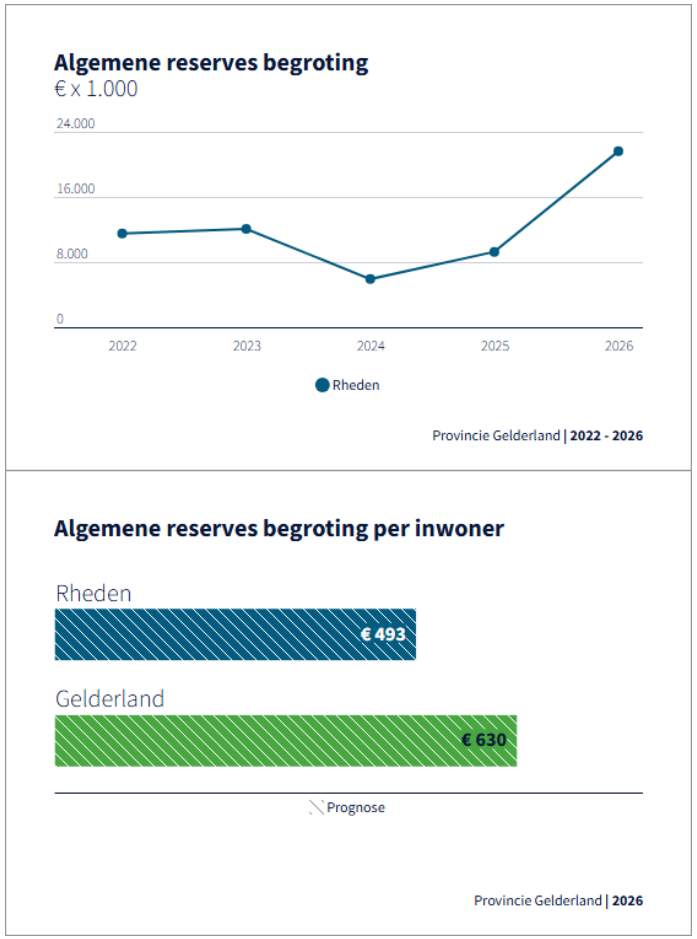
Gebruik Stelpost commissie Van Ark

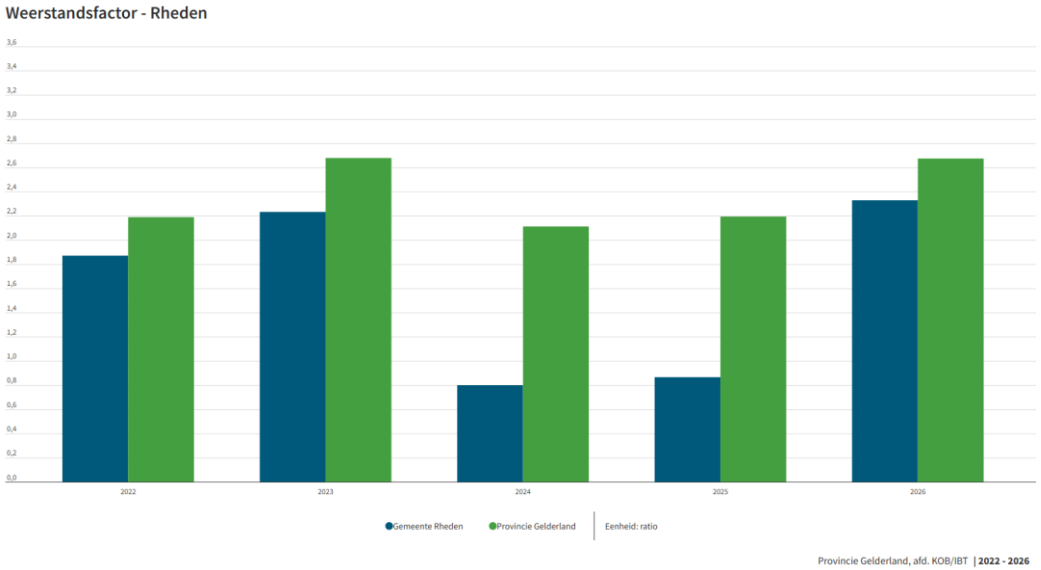
- In mei 2025 heeft de VNG een begrotingsadvies uitgebracht voor de begroting 2026-2029. Hierin roept de VNG op om de begroting 2026 en 2027 zo mogelijk sluitend te maken en de effecten van kortingen transparant te tonen. Daarnaast adviseert de VNG om voor de jaren 2028 en 2029 een stelpost op te nemen om de baten en lasten voor jeugdzorg in balans te brengen. Hiermee loopt de VNG vooruit op de nog onbekende uitkomst van het tweede advies van de commissie Van Ark (dat is een onafhankelijke commissie die advies uitbrengt over de uitvoering van de Hervormingsagenda). We hebben begrip voor de brede discussie rondom de (dis)balans van de gemeentelijke taken en middelen, maar kunnen als gezamenlijke provincies niet akkoord gaan met het inboeken van deze stelpost omdat deze nog niet goed onderbouwd kan worden en gestoeld is op onzekerheid. Toch heeft uw gemeente gekozen om deze stelpost op te nemen. Bij uw gemeente is deze stelpost vanwege deze reden door ons voor een bedrag van € 800.000 negatief gecorrigeerd.

Structurele exploitatieruimte (%) 2029
5,65%
0,00%
-3,96%
Mogelijk gemaakt met Bing
© GeoNames, TomTom

Financiële situatie Rheden

Reserves en weerstandsvermogen

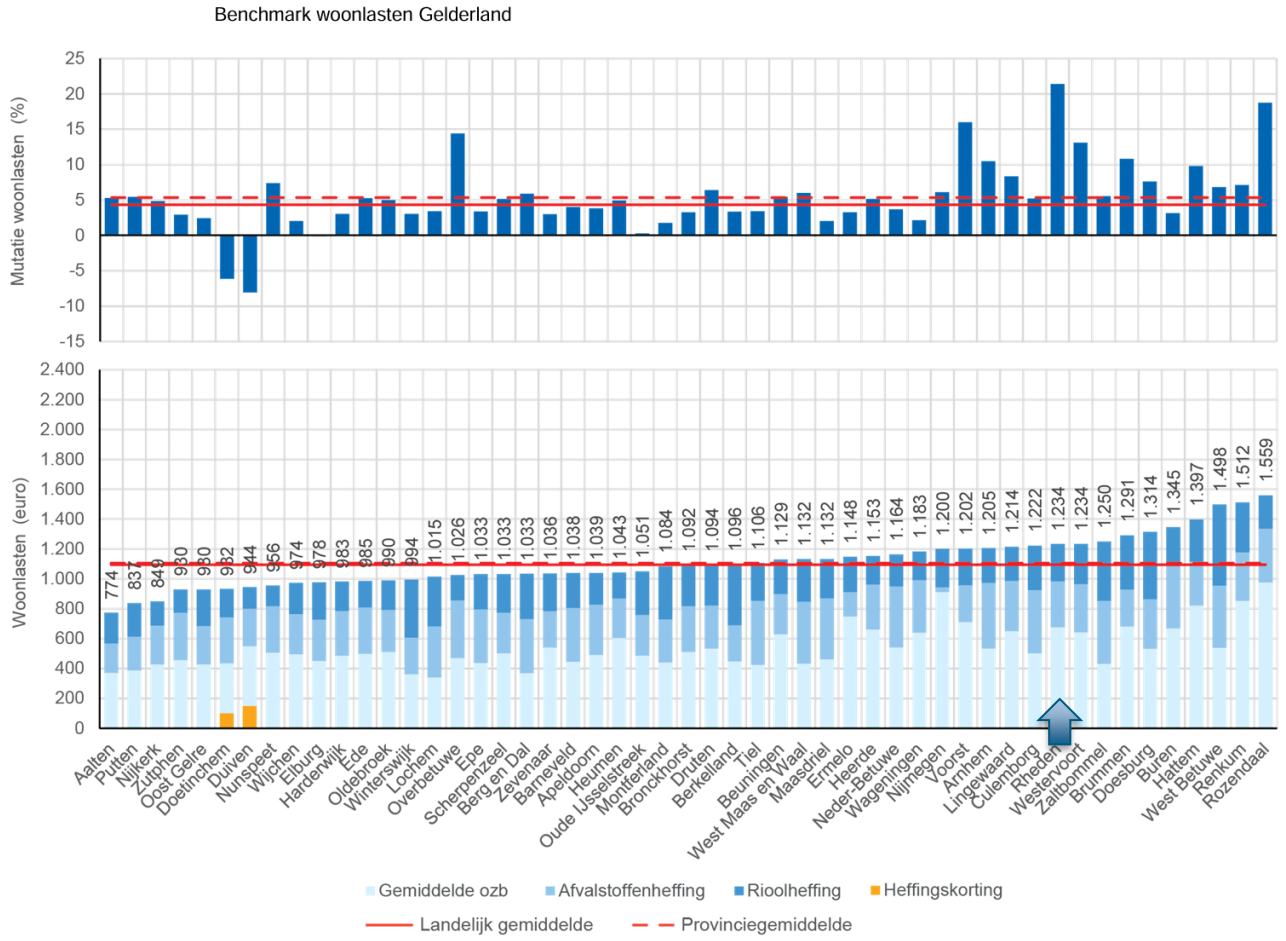

provincie Gelderland

Financiële situatie Rheden

Lokale belastingdruk 2026 (Coelo)

provincie Gelderland

Actualiteiten financiën

- Financieel ravijn gedempt of verplaatst?
- Daling van 2 mld. i.p.v. 2,4 mld.
- Vanaf 2028 minder middelen naar jeugdzorg dan nu.
- Extra compensatie loon- en prijsstijging: 170 mln. euro, aflopend tot 159 mln. euro in 2031.
- Tegemoetkoming voor CDOKE-regeling en in de kosten voor vergrijzing/demografie.
- Het rijk voegt minder aan het btw-compensatiefonds.
- Invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage voor de Wmo wordt uitgesteld tot 1-1-2028.
- Huishoudelijke hulp wordt geschrapt per 1-1-2029.

provincie Gelderland

Toelichting Planning & Control cyclus gemeente Rheden

Een terugkerend proces om beleid te plannen, de uitvoering te sturen en financieel te controleren. Het doel is grip houden op doelen en budgetten.

- P&C cyclus: op- en vaststellen van doelstellingen en het monitoren van de realisatie.
- P&C cyclus: belangrijk aspect in aansturing van de organisatie.

Tot slot?

